

TEMAT PRZEWODNI: POLSKI ZŁOTY W OBIĘGU OD 100 LAT -
NBP I JEGO FUNKCJA EMISYJNA.

chemia na straży złotego

Złote Szkoły NBP
2023/204

**Co wiem na
temat Polskiej
waluty?**

**Kahoot Co wiem o
NBP?**

Narodowy Bank Polski

Narodowy Bank Polski jest bankiem centralnym Rzeczypospolitej Polskiej. Wypełnia zadania określone w Konstytucji RP, ustawie o Narodowym Banku Polskim i ustawie Prawo bankowe.

NBP pełni trzy podstawowe funkcje: **banku emisyjnego, banku banków** oraz **centralnego banku państwa**.

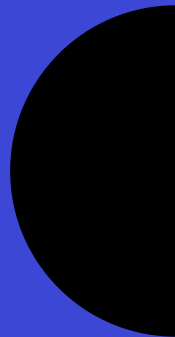

Do głównych obszarów działalności NBP należą:

- prowadzenie polityki pieniężnej;
- działania na rzecz stabilności krajowego systemu finansowego;
- **działalność emisyjna;**
- rozwój systemu płatniczego;
- zarządzanie rezerwami dewizowymi Polski;
- obsługa bankowa budżetu państwa;
- działalność edukacyjna i informacyjna.

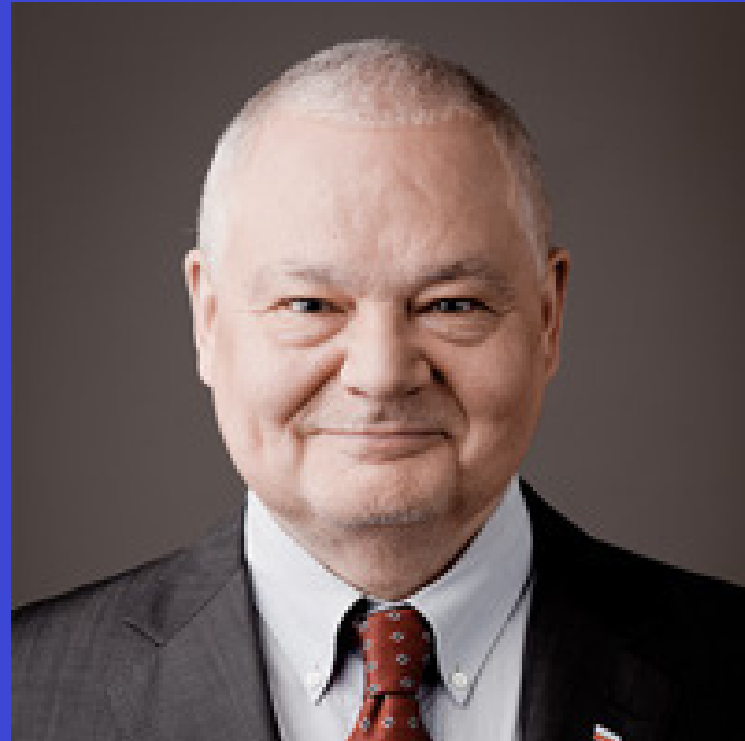

Prezes NBP

*Jest powoływany przez Sejm
Rzeczypospolitej Polskiej na
wniosek Prezydenta
Rzeczypospolitej Polskiej*

Prezes NBP

Adam Glapiński

SKĄD SIĘ WZIĄŁ ZŁOTY? TROCHE HISTORII

UTWORZENIE
PIERWSZEGO BANKU
CENTRALNEGO
NA ZIEMIACH
POLSKICH

1828

POCZĄTEK EMISJI
MARKI POLSKIEJ
JAKO PÓŻNIEJSZEJ
TYMCZASOWEJ WALUTY
RZECZYSPOLITEJ

1916

UTWORZENIE BANKU
EMISYJNEGO W POLSCE
NA ZIEMIACH
OKUPOWANYCH PRZEZ
NIEMCÓW. EMISJA
ZŁOTYCH KRAKOWSKICH

1939

POCZĄTEK EMISJI
BANKNOTÓW
OBIEGOWYCH
Z SERII
"WIELCY POLACY"

1974

DENOMINACJA
ZŁOTEGO
1 NOWY ZŁOTY =
10 000 STARYCH
ZŁOTYCH

1995

WPROWADZENIE
DO OBIĘGU
BANKNOTU
• NOMINALE
500 zł

2017

1832

POCZĄTEK EMISJI
MONET
DWUMOMIENIOWYCH
(ZŁOTY, RUBEL)

1924

REFORMY GRABSKIEGO,
POWOLANIE BANKU
POLSKIEGO SA,
WPROWADZENIE
ZŁOTEGO DO OBIĘGU

1945

POWOLANIE
NARODOWEGO
BANKU
POLSKIEGO
(NBP)

1992

POCZĄTEK EMISJI
BANKNOTU O NOMINALE
2000000 zł
- NAJWYŻSZEGO
NOMINAŁU NA
OBIEGOWYM BANKNOTCIE

1997

UCHWALENIE
OBECNEJ
KONSTYTUCJI RP.
NBP JAKO
INSTYTUCJA
ODPOWIEDZIALNA ZA
WARTOŚĆ POLSKIEGO
PIENIĄDZA

Obiegowe środki płatnicze w Polsce

Na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej prawnymi środkami płatniczymi są znaki pieniężne emitowane przez Narodowy Bank Polski, który posiada do tego wyłączne prawo, co gwarantuje ich umowną wartość. Znakami pieniężnymi w Polsce są banknoty i monety wyrażane w złotych i groszach.

MONETY OBIEGOWE: KOLEKCYJONERSKIE

MONETY OBIEGOWE

★ SĄ EMITOWANE W WYSOKICH WARTOŚCIACH I BITE W 9 NOMINAŁACH:

- 1 GROSZ → 10 GROSZY → 2 ZŁOTE
- 2 GROSZE → 20 GROSZY → 5 ZŁOTYCH
- 5 GROSZY → 50 GROSZY → 1 ZŁOTY

★ W TYM OKOLICZNOŚCIOWE W STANDARDZIE OBIEGOWYM

o NOMINALE 5 ZŁ

... DWIE STRONY MONETY ...

REWERS

ORNAMENT Z LIŚCI DĘBU

★ INNY DLA KAŻDEGO NOMINAŁU

CYFRA OZMACZAJĄCA WARTOŚĆ NOMINALNĄ MONETY

NAZWA JEDNOSTKI PIENIĘŻNEJ

AWERS

WIZERUNEK ORŁA USTALONY DLA GODŁA RP

MAPIS RZECZSPOLITA POLSKA

OZMACZENIE ROKU EMISJI (FAKTYCZNY ROK BICIA MONETY)

MONETY KOLEKCYJONERSKIE

★ EMITOWANE W NISKICH WARTOŚCIACH GŁÓWNIEMIE DLA KRAJOWYCH I ZAGRANICZNYCH KOLEKCYJONERÓW I NUMIZMATYKÓW MP.

SERIA WIELCY POLSCY EKONOMIŚCI

WYKONANE ZE SREBRA LUB ZŁOTA

Obiegowe środki płatnicze w Polsce

NBP

Z czego zrobione są monety?

NBP

Z czego zrobione są monety?

- metalu - jakiego?

NBP

Z czego zrobione są monety?

1. **Barwa**
2. **Czy magnes przyciąga monety?**
3. **Czy monety reagują z kwasami?**

Z czego zrobione są monety?

**Dawniej mosiądz manganowy,
obecnie stal pokryta mosiądzem.**

Stal

Stal to stop żelaza z węglem.

Miedź

Pierwiastek chemiczny z grupy metali (Cu).

Mosiądz

Stop miedzi i cynku, zawierający 10–45% cynku. Może zawierać dodatki innych metali, takich jak ołów, glin, cyna, mangan, żelazo, chrom oraz krzem.

NBP

Z czego zrobione są monety?

1. **Barwa**
2. **Czy magnes przyciąga monety?**
3. **Czy monety reagują z kwasami?**

NBP

Z czego zrobione są monety?

Stal pokryta miedzią i niklem lub miedzionikiel.

Nikiel

Nikiel (Ni) – pierwiastek chemiczny o liczbie atomowej 28. Jest biało-srebrzystym metalem o lekkim złotym zabarwieniu

Miedzionikiel

Miedzionikie to stopy miedzi i niklu, które mogą zawierać dodatki, takie jak żelazo, aluminium, mangan lub krzem.

Stopy miedzi i niklu mają dobre własności wytrzymałościowe i są odporne na korozję w wodzie morskiej oraz w roztworach kwasów. Odporne są także na utlenianie w podwyższonych temperaturach.

Z czego zrobione są monety?

1. **Barwa**
2. **Czy magnes przyciąga monety?**
3. **Czy monety reagują z kwasami?**

Z czego zrobione są monety?

Miedzionikiel, brązal.

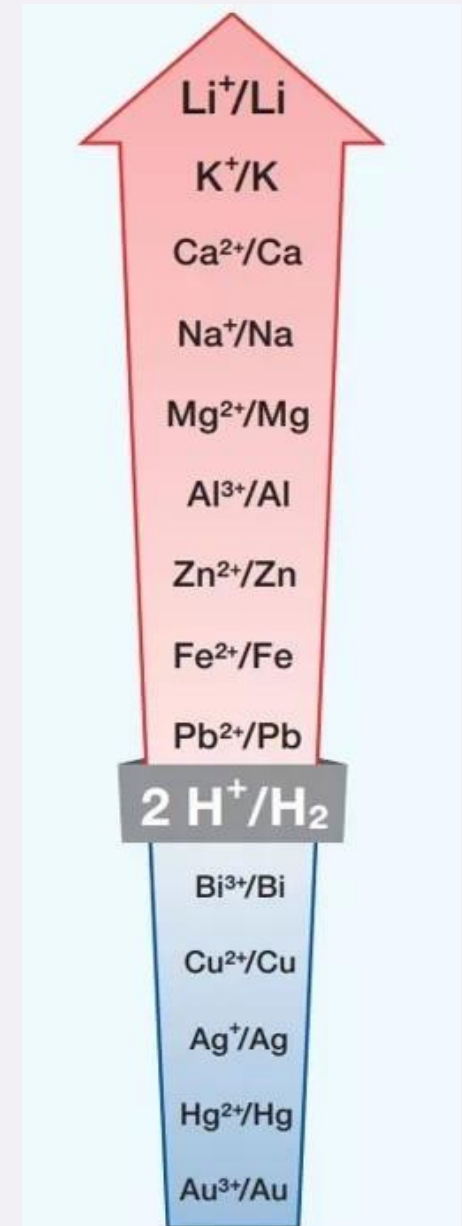

Brązal

Brązal, brąz aluminiowy - stop brązu z kilkuprocentowym dodatkiem aluminium (4-11%) oraz niewielką domieszką niklu, manganu i żelaza. Jest odporny na działania wysokiej temperatury i wody morskiej.

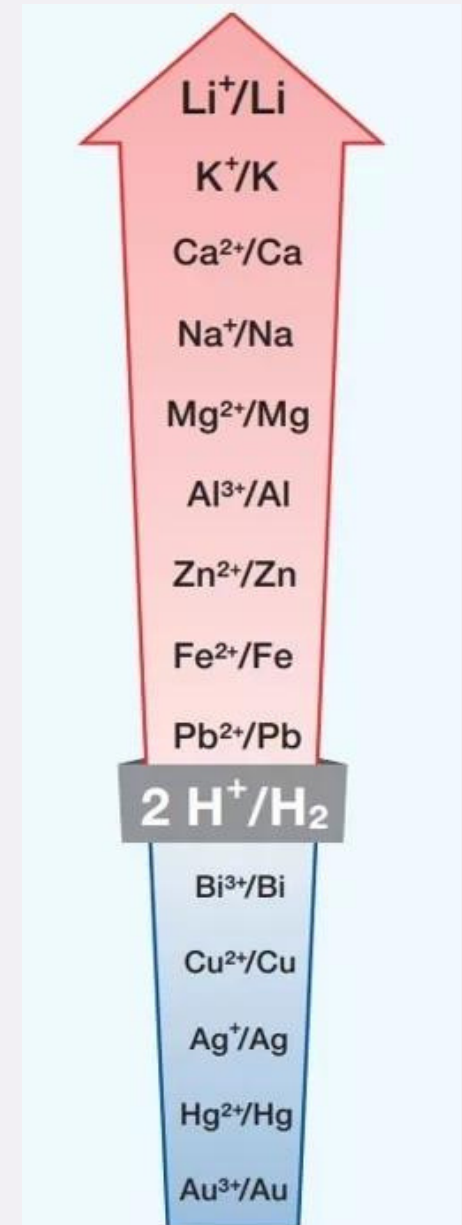
W polskich monetach obiegowych 2 zł (pierścień tej monety) i 5 zł (rdzeń tej monety) do ich wykonania użyto brązal o zawartości 92% miedzi, 6% aluminium, 2% niklu.

Do produkcji monet używa się metali szlachetnych

Do produkcji monet używa się metali szlachetnych

- trwałość
- odporność na korozję i inne czynniki zewnętrzne
- wytrzymałe
- miedź tańsza niż złoto i srebro

Obiegowe środki płatnicze w Polsce

Z czego zrobione są banknoty?

Cały proces produkcji objęty jest tajemnicą, nawet takie informacje jak odcień użytej farby czy jej producent. Podstawą produkcji jest specjalny papier z nitką zabezpieczającą i znakiem wodnym. Papier stosowany w polskich banknotach nie jest celulozowy, lecz bawełniany. Produkcja banknotu jest bardzo złożonym procesem i składa się z wielu etapów.

Z czego zrobione są banknoty?

Papier celulozowy, a bawełniany.

Papier bawełniany wyprodukowany jest z włókien bawełny, które przylegają do nasion tej rośliny.

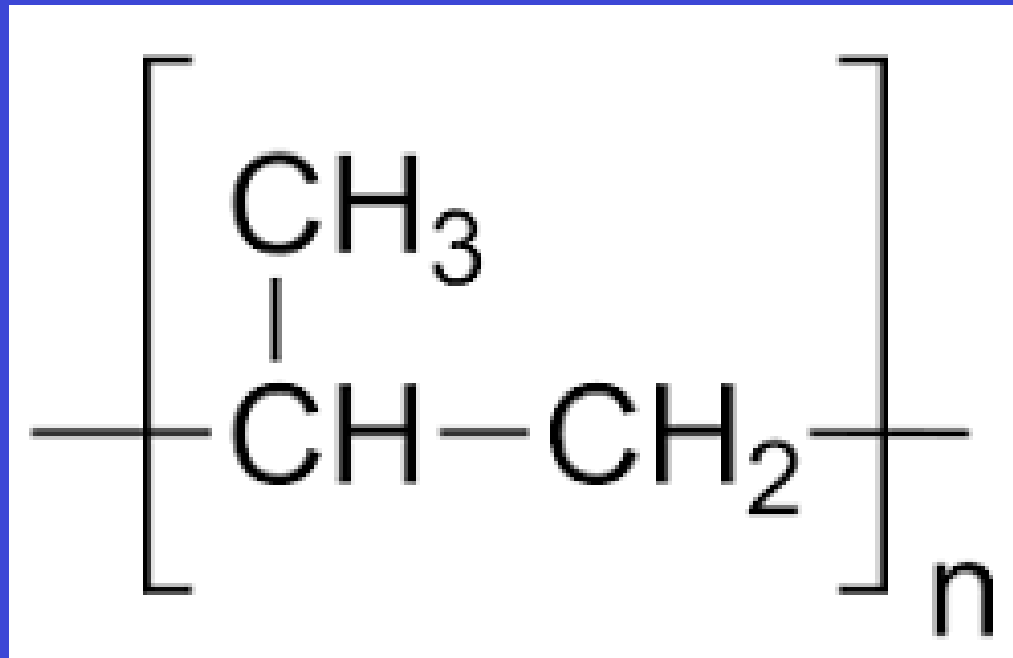
Banknoty polimerowe

Banknoty plastikowe są najczęściej produkowane z folii z BOPP – folii polipropylenowej dwuosiowo orientowanej (z ang. Biaxial Oriented Polypropylene).

Plastikowe banknoty charakteryzują się większą wytrzymałością użytkową, a także mniejszymi kosztami użytkowymi (większe koszty produkcji rekompensowane są dłuższym pozostawaniem w obiegu). Współczesne banknoty polimerowe zostały po raz pierwszy opracowane przez Bank Rezerw Australii

Polimery

Polimery to substancje chemiczne o bardzo dużej masie cząsteczkowej, które składają się z wielokrotnie powtórzonych jednostek zwanych merami. Materiały te mają unikalne właściwości, w zależności od rodzaju łączonych cząsteczek i sposobu ich wiązania.

Podsumowanie

Na lekcji dowiedziałem się.....

Zapamiętam, że.....

Najtrudniejsze było dla mnie.....